

מסורת הש"ס

א) [מילתא משפטיא פ' יב:] 3 [לעיל סה:]; 4 מהריש"מ; 5 [שמות כג, 4] ס"א ל"ג; 6 [שיר' לעי"ג, 4] ויע' חוס' ב"מ 15: ד"ה יא שלם].

הגהות הב"ח

א) גמ' שינוי במקומו אש"ג דלשעתא לא נסיק מרשות צעלים (לעיל סה:).

הגהות הגר"א

א) גמ' (דהוי ליה יאוש ושינוי רשות) תל"מ:

מוסף רש"י

שינוי במקומו עומד. אש"ג דלשעתא לא נסיק מרשות צעלים (לעיל סה:).

רבינו חננאל

ופריקין, לא תימא שנשתרש בחטא אלא אימא ששנה בחטא גם טבח ומכר ולעולם לפני יאוש, תא שמע וטבחו או מכרו כול'. ופריקין, כרב נחמן כדבענן למימר קמאן דאמי' פרט לשהקנה לו לשלישים יום. ופיר' לא באהה הבריות ללמוד אלא אם ימכרוהו לו שלשים יום ואחר שלשים יום יחזירוהו לו, כגון זו המכירה אינו משלם ד' וה'. ואותבין טוב, גנב ובא אחר וגנבו, ראשון משלם כפל ושני משלם קרן, כדתנן אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל. גנב וטבח ובא אחר וגנבו, ראשון משלם ד' וה' שני אינו משלם אלא קרן. תנאי מיהת גנב ומכר ובא אחר וגנבו ראשון משלם ד' וה', שני אינו משלם אלא כפל. אימת, אילימא לפני יאוש, שני אמאי משלם כפל, כיון שהוא לפני יאוש מכירתו אינה נחשבת מכירה אלא לשלם ד' וה' בלבד, אבל הלוקח לא קנה דלא אשכחנן מאן דאמי' שינוי בלא יאוש בעלים קנה. וכיון דלא קנה הלוקח הגנב השני כאלו מן הגנב הראשון גנב, ותנן אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל. אלא לאחר יאוש, ואו איתה לדרב, ראשון אמאי משלם ד' וה', כנאו וירידה הוא דובין. ואסיקנה, קשיא לרב. ופריך רב ואמי' הא מתניתא משבשתא היא וכולה לפני יאוש, ותרין לה אפיך מציעתא לסיפה וסיפא למציעתא, ואימא הכי גנב ומכר ובא אחר וגנבו, ראשון משלם ד' וה'. וסיפא למציעתא, שני כיון שהוא לפני יאוש ולא קנה הלוקח כאלו גנב מאחר הגנב הוא. גנב וטבח ובא אחר וגנבו,

מרובה פרק שביעי בבא קמא

מי איכא נשטרס. הא לא אהנו מעשיו דשינוי רשות שנינהו מרשותו לרשות לוקח בלא יאוש ליכא למ"ד דקני: **לאחר יאוש**. דאהנו מעשיו דהשטא קני לוקח בתרתי יאוש ושינוי רשות: ואי ס"ד **יאוש**. גרידא קניה גנב אמאי משלם ארבעה וחמשה הא דמי בעלמא הוא דאית להו לבעלים

גביה ושלו טבח ומכר: **כדאמר רבא**. לקמן בשמעמין: **ששנה בחטא**. ולעולם לפני יאוש ואש"פ דלא אהנו מעשיו מחייב: **שאינה חוזרת**. קס"ד דה"ק דלא מחייב אלא היכא דמכירתו מכירה גמורה וקנייה לוקח: **אמאי אינה חוזרת**. שינוי רשות בלא יאוש מי קני: **לאחר יאוש**. דמי מטא ציד לוקח איכא תרתי יאוש ושינוי רשות וקנייה: ואי ס"ד **קנייה**. גנב ציאוש גרידא אמאי משלם כו': **כדאמר רב נחמן**. לקמן בשמעמין: **פרט לשקנה** לו **לשלשים יום**. כלומר לעולם לפני יאוש והאי אינה חוזרת דקתני לא למעוטי היכא דלא אהנו מעשיו דאש"פ דלא אהנו מחייבי רחמנא הואיל ושנה בחטא אלא למעוטי היכא דלא מכר גנב ללוקח אלא לעשות זה מלאכה שלשים יום דהוא כשכירות בעלמא: **ושני אינו משלם אלא קרן**. לגנב ראשון דכתיב) וגונב מצית האיש: **גנב ומכר**. קנייה לוקח בשינוי רשות הלכך 6) (ראשון משלם ד' וה') שני משלם כפל ללוקח: **ושני אינו משלם אלא קרן**. ולקמן פריך אמאי לא משלם כפל הא קנייה גנב ראשון בשינוי מעשה: **אימת**. מכרה אילימא לפני יאוש השני אמאי משלם כפל: **אלא פשיטא לאחר יאוש**. דאיכא תרתי ציד לוקח: ואי ס"ד כו'. ואי קשיא הא יכול לתרוצה כגון שנתייאשו צעלים לאחר מכירת גנב דקונה לוקח וציד גנב לא היה יאוש לקנותה. ה"ג משני ליה לקמן: **מדי לאחר יאוש קיימין**. דע"כ הכי מוקמת לה משום מציעתא: **אלא כולה לפני יאוש**. ומש"ה רישא שני פטור מכפל: **ואיפוך סיפא למציעתא כו'**. ומני מציעתא שני אין משלם אלא א"ר **וציד כולה לפני יאוש**. ואפוכי קרן דלא קנייה לוקח בשינוי רשות בלא יאוש: א"ר. דלאחר יאוש מוקמת לה קשיא רישא ומציעתא לרב: **א"ר וציד כולה לפני יאוש**. ואפוכי נמי לא תפכה וסיפא כדאוקימנא כז"ש ומציעתא דקתני שני משלם כפל כגון שנתייאשו הבעלים לאחר מכירה ולא נתייאשו ציד גנב ולהכי ראשון משלם ד' וה' דלא הוי יאוש גבי דליקנייה ורישא נמי לפיכך שני פטור מכפל: **ולא סימא**. הא דנקט מתני' חיובא דשני גבי לוקח ולא נקט לה לחיוב דשני גבי ראשון ותוקמה

נמי בלאחר יאוש כדמשני בלוקח **יאוש** נשטא דשני רשות אלא ציאוש לחודיה נמי קני כרז ואם גנבה מראשון לאחר יאוש משלם לו כפל: **אלא**. להכי נקט תנא לכוליה מלתא דדליכא יאוש גבי גנב משום דלא משכחת לה דמשלמי תרוייהו האי תשלומי ד' וה' והאי כפל: **אלא כהכי**. דאי הוי יאוש ציד גנב לא מייחייב קמא במכירתו ד' וה' וכיון דמציעתא לא קניינא לא אלא לפני יאוש תנא נמי לרישא בלפני יאוש ופטרו מכפל: **חיובא לאחר יאוש הוא דאהנו מעשיו**. משקנאו לוקח. ותלתא אמוראי נייהו רב סבר יאוש קני הלכך לא מייחייב אלא בלפני יאוש דאי לאחר יאוש שלו הוא טובח ומוכר ורב נחמן ורב ששת סברי יאוש גרידא לא קני ומשום הכי לאחר יאוש מייחייב ומיהו זהא פליגי דרב נחמן לא בעי לשלשים יום ואף ר' אלעזר סבר חיוביה לאחר יאוש הוא דאמר ר' אלעזר

נמי בלאחר יאוש כדמשני בלוקח **יאוש** נשטא דשני רשות אלא ציאוש לחודיה נמי קני כרז ואם גנבה מראשון לאחר יאוש משלם לו כפל: **אלא**. להכי נקט תנא לכוליה מלתא דדליכא יאוש גבי גנב משום דלא משכחת לה דמשלמי תרוייהו האי תשלומי ד' וה' והאי כפל: **אלא כהכי**. דאי הוי יאוש ציד גנב לא מייחייב קמא במכירתו ד' וה' וכיון דמציעתא לא קניינא לא אלא לפני יאוש תנא נמי לרישא בלפני יאוש ופטרו מכפל: **חיובא לאחר יאוש הוא דאהנו מעשיו**. משקנאו לוקח. ותלתא אמוראי נייהו רב סבר יאוש קני הלכך לא מייחייב אלא בלפני יאוש דאי לאחר יאוש שלו הוא טובח ומוכר ורב נחמן ורב ששת סברי יאוש גרידא לא קני ומשום הכי לאחר יאוש מייחייב ומיהו זהא פליגי דרב נחמן לא בעי לשלשים יום ואף ר' אלעזר סבר חיוביה לאחר יאוש הוא דאמר ר' אלעזר

מרובה פרק שביעי בבא קמא

אי הכי קשה מציעתא לרב. דאין להופכו כיון דצריימא לא מוכחא מידי שזריך לתרצה ולהפכה:

1) **מה טביחה דאהנו מעשיו**. משמע דסבר ר"א דשינוי קונה דאהנו מעשיו משמע לאפוקי מרשות צעלים דומיא דאהנו מעשיו דמכירה וקשה לפי רשב"ס דמפרש בפ"ק (ד' יא.) אהא דאמר עולא א"ר אלעזר שמינ לגנב ולגזלן דהיינו לענין פחת נצילה דהוי דגנזל משום דלא קני לה גזלן בשינוי וי"ל דדוקא בשינוי שאין הגזלן עושה צידים לא קני כגון שמתה הצהמה אצל שינוי שעושה הגזלן צידים כגון טביחה מודה ר"א דקני א"י אהנו מעשיו דטביחה היינו שמחכרה מן הצעלים ולאו דקני ליה ולא הוי כאהנו מעשיו דמכירה2):

משלשים יום מיתיבי גנב ובא אחר וגנבו הראשון משלם תשלומי כפל והשני

אינו משלם אלא קרן בלבד גנב ומכר ובא אחר וגנבו הראשון משלם תשלומי ארבעה וחמשה והשני משלם תשלומי כפל גנב וטבח ובא אחר וגנבו הראשון משלם תשלומי ד' וה' והשני אינו משלם תשלומי כפל אלא קרן בלבד קתני מיהא מציעתא 3)גנב ומכר ובא אחר וגנבו הראשון משלם תשלומי ד' וה' והשני משלם תשלומי כפל אימת אילימא לפני יאוש שני אמאי משלם תשלומי כפל יאוש מי איכא למ"ד דקני אלא פשיטא 4)לאחר יאוש ואי ס"ד יאוש קונה אמאי משלם תשלומי ד' וה' ידיה הוא דובין ותו דקתני רישא גנב ובא אחר וגנבו ראשון משלם תשלומי כפל ושני אינו משלם אלא קרן אלא לאו 5)יש"מ יאוש לא קני וקשיא לרב אמר רבא ותסברא הא מתרצתא היא אלא דקתני סיפא גנב וטבח ובא אחר וגנבו ראשון משלם תשלומי ארבעה וחמשה ושני אינו משלם אלא קרן ומי איכא למ"ד שינוי מעשה לא קני אלא לעולם כולה לפני יאוש ואיפוך סיפא למציעתא ומציעתא לסיפא ואימא הכי 6)גנב ומכר ובא אחר וגנבו הראשון משלם תשלומי ארבעה וחמשה והשני אינו משלם אלא קרן ודשינוי רשות בלא יאוש לא קני 7)גנב וטבח ובא אחר וגנבו הראשון משלם תשלומי ארבעה וחמשה והשני משלם תשלומי כפל דקנייה בשינוי מעשה רב פפא אמר לעולם לא תיפוך סיפא 8)ב"ש היא דאמרי שינוי 9) במקומה עומד אי הכי קשיא רישא ומציעתא לרב א"ר זביד לעולם כולה לפני יאוש והב"ע שנתייאשו הבעלים בלוקח ולא נתייאשו בגנב 10) דה"ל יאוש 11) (ושינוי רשות) ולא תימא משום דבעינן יאוש ושינוי רשות אלא אפילו ביאוש לחודיה נמי קני גבי גנב אלא דלא משכחת דמשלמי תרוייהו גנב ראשון וגנב שני אלא בהכי: איתמר המוכר לפני יאוש רב נחמן אמר 12)חייב רב ששת אמר פטור רב נחמן אינו מכר חייב ומכרו אמר רחמנא והא זבין לא שנא לפני יאוש לא שנא לאחר יאוש רב ששת אמר פטור חיוביה לאחר יאוש הוא דאהנו מעשיו אבל לפני יאוש דלא אהנו מעשיו לא מחייב דומיא דטביחה בעינן דאהנו מעשיו א"ר ששת מנא אמינא לה דתניא א"ר עקיבא מפני מה אמרה תורה טבח ומכר משלם ד' וה' מפני ששטרש בחטא, פיר' שנהנה כאשר פירשנוהו למעלה. ולא משכחת לה דאהנו מעשיו אלא לאחר ייאוש, שמע מינה חיוביה ומכר משלם ד' וה' מפני ששטרש בחטא, פיר' שנהנה כאשר פירשנוהו למעלה. ולא משכחת לה דאהנו מעשיו אלא לאחר ייאוש, שמע מינה חיוביה ומכר משלם ד' וה' מפני ששטרש בחטא ... [תא] שמע וטבחו או מכרו מה טביחה שאינה חוזרת 13)אף מכירה שאינה חוזרת 14)אין [בעין ולא תמצא אלא לאחר יאוש. ופריך רב נחמן שמכרה הגנב ... שלשים יום תחזור הפרה לגנב, כי האי גונא מיעטה קרא למכירה אבל לפני יאוש חייב כלאחר ייאוש. וקימא לן כרב נחמן, דדינא הוא, ורב נחמן ורב ששת הילכתא כרב נחמן בדירי, ולא עוד אלא דהא ר' יוחנן כותיה קאי דאמי'

תדע

סח.

עין משפט
נר מצוה

בג א מיי' פ"ב מהל' גניבה הל' יא טוח"מ ס"י שני:
בב ג מיי' שס פ"א הל' יח טוח"מ שס:
בב ד מיי' שס הל' יח טוח"מ שס:
בב ה מיי' שס הל' יח טוח"מ שס:
בב ו מיי' שס ופי"ה שס הלכה ג ועיין בהשגות ונמ"מ ופ"ב מהלכות גזילה הלכה א טוס"ע ח"מ סימן שג פט"י ג וסי' ספא פט"י ד וסי' שסב פט"י ג' טוח"מ ס"י שג:
בב ז מיי' פ"א מהל' גניבה הלכה יח טוח"מ ס"י שג:
בב ח מיי' פ"א מהל' גניבה הל' יח טוח"מ שס:

תורה אור השלם

1. יי' יגבב איש שור' או שור' וטבחו' או מקברו' 2.משנה בקר' ישלם תחת השור' וארבע צאן תחת השדה: שמות לא לו

רבינו חננאל (המשך)

ראשון משלם ד' וה' שגנב וטבח וקנאו בשינוי מעשה, שני משלם כפל דהא קנייה גנב ראשון בשינוי מעשה. ופריך רב פפא ונורחו רביוו'. ופריך רב זביד, לעולם לא תפוך, ומציעתא דקשיא לן הכי שפא לעולם גנב ומכר לפני יאוש ונתיאשו הבעלים כי לוקח, וכיון שנתיאשו הבעלים קנה לוקח. הילכך, גנב ראשון קניה היית ללוקח ולא משכחת לה דמשלמי גנב ראשון וגנב שני לפני יאוש אילבא דרב אלא בהכי, איתמר המוכר לפני יאוש רב נחמן אמ' חייב רב ששת אמר ר' עקיבא מפני מה אמרה תורה טבח ומכר משלם ד' וה' מפני ששטרש בחטא, פיר' שנהנה כאשר פירשנוהו למעלה. ולא משכחת לה דאהנו מעשיו אלא לאחר ייאוש, שמע מינה חיוביה ומכר משלם ד' וה' מפני ששטרש בחטא, פיר' שנהנה כאשר פירשנוהו למעלה. ולא משכחת לה דאהנו מעשיו אלא לאחר ייאוש, שמע מינה חיוביה ומכר משלם ד' וה' מפני ששטרש בחטא ... [תא] שמע וטבחו או מכרו מה טביחה שאינה חוזרת 13)אף מכירה שאינה חוזרת 14)אין [בעין ולא תמצא אלא לאחר יאוש. ופריך רב נחמן שמכרה הגנב ... שלשים יום תחזור הפרה לגנב, כי האי גונא מיעטה קרא למכירה אבל לפני יאוש חייב כלאחר ייאוש. וקימא לן כרב נחמן, דדינא הוא, ורב נחמן ורב ששת הילכתא כרב נחמן בדירי, ולא עוד אלא דהא ר' יוחנן כותיה קאי דאמי'